

СТУДЕНТСЬКІ СОЦІАЛЬНІ ЦЕНТРИ: СУТНІСТЬ І КЛАСИФІКАЦІЯ

У статті проаналізовано молодь як соціально-демографічну групу, специфіку соціалізації студентської молоді. Студентська молодь характеризується високою мобільністю, автономністю, адаптивністю до соціально-політичних умов суспільства, має високий інтелектуальний потенціал. Визначено, що студентський вік є сензитивним для переосмислення цінностей життя та життєвих орієнтацій. Здійснено аналіз різних визначень соціальних структур, таких як соціальні служби, соціальні служби для молоді, центри соціальних служб для молоді, ресурсні центри, центр соціальних служб для сім'ї та молоді, студентські соціальні служби. На основі аналізу понять соціальних установ та установчих документів структурних підрозділів закладів вищої освіти соціального спрямування нами було виділено поняття «студентський соціальний центр». Ключовими завданнями діяльності студентських соціальних центрів є: соціальна підтримка та допомога студентській молоді; створення умов для самореалізації студентів; підтримка та сприяння волонтерському руху; вільний вибір форм і методів роботи задля досягнення мети. Таким чином, у своїй діяльності студентські соціальні центри реалізують різні форми та методи неформальної освіти. Нами було проаналізовано поняття «неформальна освіта» та «неформальне навчання».

У ході дослідження було визначено структурні підрозділи закладів вищої освіти соціального спрямування та класифіковано їх за напрямками діяльності: студентські соціальні служби для молоді, гендерні центри, центри кар'єрного розвитку, центри додаткової освіти й організації змістовного дозвілля студентської молоді, юридичні центри, центри підтримки різних соціальних категорій студентської молоді. Охарактеризовано форми роботи неформальної освіти, які реалізуються в діяльності студентських соціальних центрів: тренінги, майстер-класи, вебінари, конкурси, фестивалі, гуртки за інтересами, флешмоби, відеолекторії, волонтерський рух. Студентські соціальні центри діють при закладах вищої освіти України різних напрямів (класичних, педагогічних, технічних, медичних, військових та ін.). Це свідчить про актуальність соціальної підтримки майбутніх спеціалістів різних сфер діяльності: педагогів, медичних працівників, економістів, програмістів, військових, працівників сфери обслуговування та ін.

Ключові слова: *молодь, студентський соціальний центр, неформальна освіта, неформальне навчання, заклад вищої освіти.*

Постановка проблеми. В умовах реформації української системи освіти, яка б задовольняла потреби суспільства та відповідала світовим стандартам підготовки фахівців, особливого значення набуває діяльність структурних підрозділів закладів вищої освіти (далі – ЗВО) соціального спрямування. У роботі таких центрів активно реалізуються форми неформального навчання як додаткового інструменту професійного й особистісного розвитку студентської молоді. Проте у сучасній науковій парадигмі відсутній єдиний підхід до визначення та класифікації студентських соціальних центрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Результати нашого дослідження ґрунтуються на наукових розробках дослідників: 1) у сфері неформальної та безперервної освіти (В. Давидова, С. Коваленко, Л. Лук'янова, Н. Ничкало, О. Огієнко, Н. Павлик, О. Парашук, Л. Сігаєва, Г. Усатенко та ін.), 2) в аспекті характеристики молоді як особливої соціально-демографічної групи та специфіки її соціалізації у ЗВО (Т. Голованова, Л. Гордієнко, А. Гулевська-Черниш, І. Кузнєцова, П. Плотников, С. Савченко та ін.); 3) в описі й аналізі діяльно-

сті підструктур ЗВО, які надають соціально-освітні послуги студентській молоді (Т. Голованова, О. Кікінеджи, С. Коляденко, О. Остапчук, І. Палько, Г. Фесенко та ін.). Однак у зазначених наукових публікаціях висвітлюються лише окремі аспекти означеної теми. Зокрема, недостатньо розкрито сутність і зміст діяльності студентських соціальних центрів, а також процесу реалізації неформальної освіти у структурних підрозділах ЗВО, діяльність яких спрямовано на підтримку та розвиток студентської молоді.

Метою статті є аналіз змісту та напрямів діяльності структурних підрозділів ЗВО соціального спрямування; їх взаємозв'язок із неформальною освітою.

Виклад основного матеріалу. З метою розв'язання соціальних проблем і поліпшення становища студентської молоді, надання комплексу соціальних послуг студентам, створення сприятливих умов для їхньої самореалізації та самовдосконалення на базі ЗВО створюються різні центри. У своїй діяльності такі центри керуються принципами неформальної освіти й активно використовують її форми та методи у роботі з молоддю.

Молодь – диференційована соціальна група, яка набуває рис соціальної спільноти та має специфічні соціально-психологічні, соціальні, культурні й інші особливості, у т. ч. і способу життя, перебуває у процесі соціалізації, має свій соціальний вік і відповідно до потреб часу має бути творцем або зачинателем нової соціальної та культурної реальності [4, с. 150–151].

І. Кузнєцова виділяє три основні етапи соціалізації, пов'язані з формуванням ціннісних орієнтацій молоді [6]:

1. Перший етап характеризується усвідомленням певних цінностей і утворенням ціннісних уявлень на базі індивідуального досвіду особистості.

2. Другий етап пов'язаний із включенням молоді у нову сферу соціального життя (навчання у ВНЗ), де особистий досвід характеризує такий рівень життєдіяльності людини, за якого ціннісні уявлення тісно пов'язані із задоволенням життєво необхідних потреб, а тому часто випадкові й обмежено-егоїстичні. У цей період простежуються риси регулятивного процесу формування ціннісних орієнтацій завдяки додатковим знанням, що доповнюють індивідуальний досвід особистості.

3. Під час третього етапу переборюються протиріччя у свідомості молоді, розвивається і вдосконалюється система ціннісних орієнтацій на основі глибокого особистісного, ініціативно-творчого ставлення до моральних цінностей як до смислоутворюючих, базових цілей і засобів життєдіяльності людей. Означений етап є частиною системи керованих соціально-економічних і соціально-культурних факторів регуляції з боку суспільства та його соціальних інститутів.

На думку окремих дослідників, студентська молодь – одна з найбільш проблемних соціальних груп, яка зазнає динамічних внутрішніх змін, супроводжуваних ускладненням взаємозв'язків і відносин у соціальній структурі українського суспільства. С. Савченко, узагальнивши думки різних авторів, виділяє декілька причин [8, с. 79]:

- за статевими, соціальними, віковими показниками студентська молодь є найбільш мобільною групою, причому кожні п'ять років її склад кардинально змінюється;

- студентство – відносно автономна соціальна група з підвищеною адаптивністю до різноманітних соціально-економічних і політичних змін у суспільстві, інституціональних і ціннісно-нормативних змін;

- зі студентською молоддю у суспільстві традиційно пов'язують конкретні напрями й темпи соціальних змін, у яких вона бере найактивнішу участь;

- студентство має високий інтелектуальний потенціал і почуття соціального альтруїзму, що робить його своєрідним «соціальним ліфтом» (вираз С. Сорокіна) між різними групами;

- у суспільстві студентська молодь відіграє суперечливу роль, оскільки, з одного боку, виступає суб'єктом нової соціальної діяльності, а з іншого – є чинником суспільної стабільності, маючи своєрідні привілеї на майбутнє.

Зазначене в сукупності відрізняє молодь від інших вікових соціальних груп суспільства і водночас дає їй змогу об'єктивно посісти своєрідне місце і бути задіяною в усіх сферах життєдіяльності конкретного суспільства [3, с. 75–77].

У свідомості студента відбувається перехід від споглядальницького світу юнацтва до світу активної дії. Успішність соціалізації сучасного студента є питанням, для вирішення якого необхідна певна міра відповідальності. Відповідальність як межа особистості формується в процесі спільної діяльності, внаслідок інтеріоризації соціальних цінностей, норм, правил. Студентські роки є сензитивними для переоцінки ціннісних орієнтацій, саме тому ЗВО покликані створювати можливості для реалізації здібностей молоді, задоволення потреб, отримання нових знань, умінь, навичок і застосування їх у практичному житті. Саме з такою метою на базі ЗВО створюються структурні підрозділи різних напрямів, які в своїй діяльності реалізують неформальну освіту.

Сьогодні в науковій парадигмі відсутній термін «студентський соціальний центр» і немає єдиного підходу до класифікації установ, які здійснюють соціальну підтримку студентської молоді. Тому вважаємо за доцільне дати визначення соціальних установ і проаналізувати діяльність структурних підрозділів ЗВО.

Соціальні служби – сукупність державних і недержавних органів управління, структур і спеціалізованих закладів, які здійснюють соціальне обслуговування населення, надають соціальну допомогу і послуги з метою подолання або пом'якшення складної ситуації [9, с. 428].

Соціальні служби для молоді – спеціальні заклади, що надають соціальні послуги та соціальну допомогу молоді [1, с. 269].

Центри соціальних служб для молоді – спеціальні заклади, уповноважені державою брати участь у реалізації державної молодіжної політики шляхом проведення соціальної роботи з дітьми та молоддю [1, с. 304].

Центри соціальних служб для сім'ї та молоді – спеціальні заклади, уповноважені державою реалізувати соціальну політику шляхом проведення соціальної роботи з дітьми, молоддю та сім'ями [4, с. 470].

Студентська соціальна служба – спеціалізований структурний підрозділ ЗВО України, який створюється у партнерстві з центрами соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді (обласного, міського районного значення) [9, с. 416].

Ресурсний центр – це спеціалізоване формування центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, ЗВО, недержавних організацій (самостійна організація), діяльність якого спрямована на надання кваліфікованої інформаційно-консультативної, просвітницької, методичної та посередницької допомоги спеціалістам соціальної сфери [4, с. 451].

Аналіз статутних документів різних студентських центрів (положень) дозволив виділити ключові завдання їх діяльності: соціальну підтримку та допомогу студентській молоді; створення умов для самореалізації студентів; підтримку та сприяння волонтерському руху; вільний вибір форм і методів роботи задля досягнення мети. Таким чином, студентський соціальний центр можна визначити як структурний підрозділ ЗВО, діяльність якого спрямована на поліпшення становища студентської молоді та розв'язання соціальних проблем, надання комплексу соціальних послуг, створення сприятливих умов для самореалізації та самовдосконалення. Такі установи функціонують, реалізуючи у своїй діяльності неформальну освіту, оскільки форми та методи, які вони використовують, не належать до системи формальної освіти та реалізуються відповідно до запитів і потреб студентської молоді та на добровільній основі.

Неформальна освіта – процес додаткового цілеспрямованого діалогічного навчання, виховання і розвитку молоді, організований поза межами змісту, форм і методів освітніх установ і державних інституцій [5, с. 120–121].

Неформальне навчання стосується навчання, що відбувається у рамках планованої діяльності (щодо цілей навчання, тривалості навчання), причому існує певна форма підтримки у навчанні (наприклад, відносини «студент – викладач»). Може охоплювати програми освоєння професійних навичок і вмій, підвищення грамотності дорослих і програми базової освіти для осіб, які дотепер завершили навчання у школі. Дуже часто неформальне навчання включає курси на підприємствах, за допомогою яких компанії оновлюють і вдосконалюють вміння і навички своїх працівників, у т. ч. у сфері інформаційних технологій і комунікацій, структуроване навчання через Інтернет (наприклад, із використанням відкритих освітніх ресурсів) і курси, організовані громадськими організаціями для своїх членів, цільової групи чи широкої громадськості [7].

Вітчизняною науковицею Н.П. Павлик було здійснено теоретичний аналіз неформальної освіти та виділено основні активні та інтерактивні форми і методи неформального навчання, які користуються популярністю у роботі з молоддю: до форм віднесено екскурсійні тури, стажування, спеціалізовані конференції, семінари, презентації, тренінги, курси, студії, майстер-класи, творчі

майстерні, круглі столи, відеолекторії, організацію спільної діяльності, секції, гуртки, клуби, волонтерську діяльність, культурні ініціативи, театри, колективи художньої самодіяльності, діалогові групи, публічні дискурси, дистанційне навчання, онлайн-навчання, виїзні заняття, «компенсаційні програми», спрямовані на соціально-особистісний розвиток людини (як-от: тренінги / курси особистісного розвитку, ораторської майстерності, ефективного спілкування, взаємин між статями тощо); до методів – дискусії (вільні, панельні, регламентовані, структуровані тощо) та дебати, кейс-навчання, моделювання проблемних ситуацій, портфоліо, читання, ігри (ділові, рольові, навчальні, організаційно-діяльнісні, виробничі, дослідницькі, проблемно-ділові, проектувальні), консультації, симуляції професійних / соціокультурних процесів і явищ, інноваційні освітні технології (відкритий простір, майстерня майбутнього, світове кафе, рівний навчає рівного і т. д.) [10, с. 61].

Відповідно до вищезазначеного нами було проаналізовано сайти ЗВО щодо наявності структурних підрозділів, які здійснюють соціальну підтримку студентської молоді шляхом реалізації неформальної освіти. Слід зазначити, що у більшості ЗВО є подібні установи, проте спектр їхньої діяльності досить різноманітний, тому можна їх класифікувати за напрямками діяльності:

1. *Студентські соціальні служби для молоді* – структурні підрозділи, діяльність яких спрямована на соціальну підтримку й адаптацію студентської молоді в умовах ЗВО. При ЗВО діють студентські соціальні служби (Житомирський державний університет ім. І. Франка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського, Сумський державний університет, Чернігівський державний технологічний університет, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича), центри соціального розвитку (Криворізький державний педагогічний університет), психологічні служби (Дніпровський національний університет ім. Олеся Гончара), центри виховної роботи та соціальної адаптації студентів (Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана), центри психологічної служби (Ужгородський національний університет) тощо.

2. *Гендерні центри* – інституції, які створюються для надання методичної та науково-практичної підтримки науково-педагогічним працівникам і студентській молоді ЗВО щодо впровадження у навчально-виховний процес ЗВО гендерних підходів та ідей гендерної рівності шляхом організації науково-дослідної діяльності, виховних заходів для забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, ліквідації всіх форм дискриміна-

ції, запобігання насильству у всіх сферах життєдіяльності суспільства та протидії торгівлі людьми. Сьогодні такі установи об'єднано у Всеукраїнську мережу Осередків Гендерної Освіти, яка налічує 30 центрів гендерної освіти, гендерних центрів, кафедр, лабораторій, студій при ЗВО Дніпра, Донецька, Житомира, Запоріжжя, Києва, Кривого Рогу, Луцька, Маріуполя, Ніжина, Сум, Тернополя, Харкова, Черкас, Ужгорода. Це єдині осередки, що об'єдналися у спільну мережу задля досягнення цілей шляхом планування та реалізації спільної діяльності [2].

3. *Центри кар'єрного розвитку* – структурні підрозділи щодо посилення профорієнтаційної роботи серед молоді, сприяння налагодженню контактів між студентами / випускниками та роботодавцями, ознайомлення молоді з можливостями працевлаштування, підвищення навичок написання резюме, участі у співбесіді тощо. Інтелектуальний навчально-науковий центр професійно-кар'єрної орієнтації (ІНЦПКО) (Національний університет «Львівська політехніка»), центр кар'єри (Київський національний торговельно-економічний університет, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»), центр розвитку кар'єри (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»), центр кар'єри та працевлаштування студентів і випускників (Національний університет «Києво-Могилянська Академія»), центр партнерства з підприємствами (Національна металургійна академія України), центр зв'язків із роботодавцями та сприяння працевлаштуванню студентів «Перспектива» (Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана), центр кар'єри та маркетингу (Донецький національний технічний університет), навчально-практичний центр кар'єри та професійного зростання (Донецький національний університет імені Василя Стуса), центр працевлаштування та зв'язків із випускниками (Тернопільський національний економічний університет)

4. *Центри додаткової освіти й організації змістовного дозвілля студентської молоді* – інституції, спрямовані на сприяння самоорганізації студентської молоді, розвитку творчого потенціалу, підвищення особистісного та професійного рівня, отримання додаткових навичок і компетенцій. Навчально-тренувальний центр управління персоналом і навчально-тренінговий центр економіки й управління підприємством (Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана), навчально-консультаційний центр «Центр лідерства» (Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова), дебатний клуб і харківський юридичний кіноклуб (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого), культурно-мистецький центр (Київський націо-

нальний торговельно-економічний університет, Національний університет «Києво-Могилянська Академія», Сумський державний університет), Молодіжний центр культурно-естетичного виховання (Київський національний університет імені Тараса Шевченка), центр бізнес-тренінгу (Київський національний торговельно-економічний університет), навчально-практичний центр культурно-естетичного розвитку та роботи зі студентами (Донецький національний університет імені Василя Стуса), молодіжний творчий центр (Харківський національний медичний університет), центр студентського дозвілля «Ювентус» і ресурсний центр зі сталого розвитку (Ужгородський національний університет), центр міжкультурної толерантності (Житомирський державний університет ім. І. Франка) та ін.

5. *Юридичні центри* – установи, спрямовані на надання юридичної підтримки та допомоги студентам, а також підвищення професійного рівня майбутніх юристів, сприяння запровадженню сучасних методів освіти з поєднанням теоретичних напрацювань і практичних навичок із конкретних питань (для юридичних факультетів). Практико-освітній центр «Юридична допомога» (Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна), юридична клініка (Сумський державний університет), юридична клініка «Центр правового захисту» (Київський національний торговельно-економічний університет) та ін.

6. *Центри підтримки різних соціальних категорій студентської молоді* – структурні підрозділи, діяльність яких спрямована на соціальну підтримку молоді «групи ризику» з метою її соціалізації й адаптації в сучасних умовах соціуму. Центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (Сумський державний університет), регіональний центр освіти інвалідів (Національна металургійна академія України), ресурсний центр освітніх інформаційних технологій для осіб з особливими потребами (Національний університет «Львівська політехніка») та ін.

У діяльності зазначених установ популярними є такі форми неформальної освіти:

– *Тренінг* – це форма навчання, яка передбачає структуровану і цілеспрямовану взаємодію учасників з метою набуття нових знань, розвитку соціальних та особистісних компетенцій, формування або переосмислення власної позиції з певного питання.

– *Майстер-клас* – форма активного навчання, метою якого розвиток професійних навичок учасників шляхом демонстрації та передачі практичного досвіду фахівця.

– *Вебінар* – форма групової роботи онлайн, проведення тематичних зустрічей (тренінгів, семінарів, конференцій) за допомогою Інтернет-мережі.

– *Конкурс* – організоване змагання, що дає змогу виявити найбільш гідних, креативних, інноваційних (відповідно до критеріїв і вимог) його учасників або найкраще з надісланого на огляд.

– *Фестиваль* – масова форма роботи, яка включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах мистецтва (театр, музика, кіно, естрада).

– *Гуртки за інтересами* – форма організованого навчання відповідно до інтересів, захоплень та уподобань учасників.

– *Флешмоб* – це несподівана поява групи людей у заздалегідь запланований час і в запланованому місці з метою привернення уваги до соціально значимої проблеми чи теми.

– *Відеолекторій* – форма просвіти, що передбачає підбір, перегляд та обговорення тематичних відеоматеріалів для певної цільової аудиторії.

– *Волонтерський рух* – це добровільне об'єднання людей, діяльність яких спрямована на безкорисну допомогу тим, хто цього потребує, а також на активізацію життєвої позиції.

Висновки і пропозиції. Студентські соціальні центри діють при ЗВО України різних напрямів (класичних, педагогічних, технічних, медичних, військових та ін.). Це свідчить про актуальність соціальної підтримки майбутніх спеціалістів різних сфер діяльності: педагогів, медичних працівників, економістів, програмістів, військових, працівників сфери обслуговування та ін. Також в умовах сучасного суспільства важливі мобільність і гнучкість навчально-виховного процесу ЗВО, чому можуть сприяти студентські центри шляхом реалізації неформальної освіти як допоміжного інструменту формального навчання. Досить часто при ЗВО створюються студентські соціальні служби та центри кар'єрного розвитку, потужним ресурсом є осередки гендерної освіти, також функціонує велика мережа центрів додаткової освіти й організації змістовного дозвілля молоді. Такі центри у своїй діяльності реалізують різні форми неформального навчання: тренінги, флешмоби, вебінари, конкурси, відеолекторії, конкурси, фестивалі та ін. Студенти можуть виступати у ролі не лише учасників, а й організаторів, тренерів, мультиплікаторів, ведучих тощо. Таким чином,

студенти мають широкий спектр можливостей реалізуватися паралельно з навчальним процесом, здобути додаткові навички та компетенції, важливі для професійного й особистісного розвитку. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у вивченні досвіду студентських соціальних центрів різних напрямів діяльності щодо механізмів реалізації неформальної освіти та її ролі в системі професійної підготовки майбутніх фахівців.

Список використаної літератури:

1. Василенко П.М., Васильченко В.С., Галицький В.М. Словник-довідник соціального працівника: навч. посіб. К.: ІПК ДСЗУ, 2007. 322 с.
2. Всеукраїнська Мережа Осередків Гендерної Освіти. URL: <http://gendercenter.sumdu.edu.ua/>.
3. Голованова Т.П. Теорія і практика формування гендерної рівності студентської молоді: монографія. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2007. 338 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.
5. Енциклопедія прав людини: соціально-педагогічний аспект: кол. монографія / кол. авт., за заг. ред. Н.А. Сейко; відп. ред. Н.П. Павлик. Житомир: Волинь, 2014. 220 с.
6. Кузнецова И.Ю. Социализация молодежи на рубеже веков: региональный аспект: автореф. дис. ... канд. культурологии: 18.09.01 / Краснодарский государственный университет культуры и искусств. Краснодар, 2001. 16 с.
7. Рекомендації ради про визнання неформального й інформального навчання. Брюссель: Комісія Європейського союзу, 2012. 21 с.
8. Савченко С.В. Социализация студенческой молодежи в условиях регионального образовательного пространства. Луганск: Альма Матер, 2003. 406 с.
9. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. *Соціальна робота. Книга 4*. К. ДЦССМ, 2002. С. 536.
10. Павлик Н. Теорія і практика організації неформальної освіти молоді: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 162 с.

Bezsmertna V. Student's social centers: satisfaction and classification

The article analyzes the youth as a socio-demographic group, the specifics of the socialization of student youth. Student youth is characterized by high mobility, autonomy, adaptability to the socio-political conditions of society, has a high intellectual potential. It has been determined that the student's age is sensible for rethinking the values of life and life orientations. Analysis of various definitions of social structures were made: social services, social services for youth, centers for social services for youth, resource centers, center for social services for families and youth, student social services. Based on the analysis of the concepts of social institutions and constituent documents of the structural subdivisions of institutions of higher education of social orientation, we have identified the concept of "student social center". The key tasks of the student social centers are: social support and student support; creation of conditions for self-realization of students; support and promotion of the volunteer movement; free choice of forms and methods of work for achieving the goal. The student social centers realize different forms and methods of

---

non-formal education. Analysis of the concept of “non-formal education” and “non-formal learning”, which forms and methods refer to non-formal education.

As a result of the study, structural units of institutions of higher education of social orientation were analyzed and identified and classified according to the directions of their activity: student social services for youth, gender centers, career development centers, centers for additional education and content student leisure activities, legal centers, centers support of various social categories of student youth. The forms of work of non-formal education, which are realized in the activity of the student social centers, are described: trainings, master classes, webinars, competitions, festivals, interest groups, flash mobs, videoplets, volunteer movement. Student social centers operate at institutions of higher education of Ukraine in different directions (classical, pedagogical, technical, medical, military, etc.). This shows the relevance of social support future specialists in various fields, educators, health professionals, economists, programmers, military, service workers and others.

Key words: *youth, student social center, informal education, non-formal education, institution of higher education.*